

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2024-10-15
2024:36Swedsec Licensiering AB
Licenshavaren

BESLUT

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

SKÄL

Bakgrund

Licenshavaren är anställd som investeringsrådgivare hos ett bolag som vid tidpunkten för eventuella regelöverträdelser var anknutet ombud till företaget. Licenshavaren hade tidigare aktiv licens hos Swedsec Licensiering AB (Swedsec) via företaget. Licenshavarens licens är för närvarande vilande.

Företaget har anmält att licenshavaren har brustit i sin omsorgs- och avrådningsplikt och därmed lämnat rådgivning som inte följt god rådgivningssed i enlighet med företagets riktlinjer för investeringsrådgivning.

Med hänvisning till företagets anmälan har Swedsecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavarens licens återkallas.

Disciplinnämnden har den 8 oktober 2024 hållit ett muntligt sammanträde i ärendet.

Företagets anmälan

Företaget har i anmälan till Swedsec anfört i huvudsak följande.

Licenshavaren blev under 2023 i tre fall anmäld till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) för vårdslös rådgivning. ARN avvisade ett av ärendena men ansåg att två av ärendena inneburit vårdslös rådgivning. Med anledning av det har ARN rekommenderat företaget att betala så att de skadelidande försätts i samma ekonomiska situation som de skulle ha varit i om de inte hade vidtagit några åtgärder med anledning av rådgivningen. Företaget har ersatt de båda kunderna med det belopp som ARN rekommenderat (tillsammans ca 660 000 kronor). Licenshavaren har sedermera återbetalat beloppen i sin helhet till företaget.

Båda rådgivningstillfällena genomfördes under år 2021 och kunderna var vid tiden för rådgivningstillfällena 79 respektive 76 år gamla. Kunderna hade kategoriserats som icke-professionella.

Licenshavarens rekommendation avsåg hävstångscertifikat, vilket är en produkt som är att anse som mycket komplicerad och inbegriper en hög risk för investeraren. För att en kund ska kunna köpa produkten krävs det enligt företaget att kunden är avancerad kunskaps- och erfarenhetsmässigt. Avancerad är den högsta kunskaps- och erfarenhetsgruppen och det föreligger högt uppsatta krav för att få tillhöra gruppen.

I likhet med ARN:s bedömning drar företaget slutsatsen att det saknades tillförlitligt underlag för licenshavaren att bedöma lämpligheten av de föreslagna investeringarna. Licenshavaren borde därför ha avstått från att rekommendera dessa investeringar. Licenshavaren har således brutit i sin omsorgs- och avrådningsplikt och därmed lämnat rådgivning som inte följt god rådgivningssed. I företagets riktlinjer för investeringsrådgivning stipuleras de skyldigheter som åligger en rådgivare vid investeringsrådgivning, däribland kravet på att rådgivaren ska följa god rådgivningssed vid rådgivning.

Företaget delar inte licenshavarens uppfattning att rådgivningen till de två kunder som omfattas av anmälan kan betecknas som händelser av engångskaraktär. I februari 2024 riktade ytterligare en kund ett formellt klagomål avseende en investering i ett hävstångscertifikat som licenshavaren rekommenderat vid ett rådgivningstillfälle i juni 2023. Kunden gör anspråk på hela det investerade kapitalet inklusive courtage och summan uppgår till 1 640 000 kr. Mot den bakgrunden kan licenshavarens vårdslösa rådgivning inte betecknas som händelser av engångskaraktär.

Licenshavaren har framhållit att de båda förstnämnda kunderna var över 70 år vid investeringsrådgivningstillfällena men att valet av placeringsprodukt har motiverats i rådgivningsdokumentationen. Enligt företagets interna regler ska kunder som är 70 år eller äldre inte investera i hävstångscertifikat. För de undantagsfall en rådgivare ändå finner en dylik investering lämplig ska särskild motivering göras i protokollets motiveringsavsnitt. Licenshavaren har beträffande de båda kunderna använt samma motivering, dvs. att kunden inte vill bli åldersdiskriminerad, vilket kan uppfattas som att motiveringarna inte varit individualiserade efter den specifika kunden. Detta strider mot företagets regler om att rådet ska vara anpassat till kunden.

Licenshavaren har också vid upprepade tillfällen använt sig av motiveringen att kunden inte vill bli åldersdiskriminerad vid rådgivning av hävstångscertifikat till kunder över 70 år.

Företagets compliancefunktion har vid upprepade tillfällen granskat licenshavarens rådgivningsprotokoll och funnit brister som framför allt gäller att licenshavaren, när denne

erbjudit äldre kunder högriskprodukter, använt motiveringar som är kortfattade och som inte är individualiserade.

Licenshavarens inställning

Licenshavaren har anfört i huvudsak följande.

De råd licenshavaren lämnat till de båda kunderna har varit anpassade till respektive kunds förutsättningar och önskemål. Båda kunderna har uttryckligen angivit att de önskat investera i hävstångscertifikat och de hade båda tidigare erfarenheter av den typen av produkter.

Det har inte funnits något förbud i företagets interna regler mot denna typ av investeringar och licenshavaren har särskilt motiverat varför investeringarna har varit lämpliga för de båda kunderna.

Licenshavaren har avseende båda kunderna inhämtat uppgifter och gått igenom produkterna och riskerna förknippade med dem. Licenshavaren har också gått igenom ett flertal andra produkter, och sedan mot bakgrund av kundernas erfarenhet, önskemål och riskaptit rekommenderat investeringar i certifikaten. Licenshavaren har både innan och efter att investeringarna gjordes haft löpande kontakt med kunderna. Kunderna har visserligen varit över 70 år, men utifrån vad som framgick vid rådgivningen har licenshavaren utifrån sina erfarenheter och kunskaper, ändå bedömt att investeringarna varit lämpliga för kunderna. Licenshavaren har agerat omsorgsfullt på det sätt som följer av företagets interna riktlinjer.

Vid det muntliga sammanträdet har licenshavaren utvecklat hur licenshavaren förklarar produkten för kunderna, hur licenshavaren försäkrat sig om att de förstått de risker som varit förknippade med investeringen och varför licenshavaren bedömt att hen kunde rekommendera certifikaten.

Överväganden

Disciplinnämnden konstaterar inledningsvis att den inte är bunden av ARN:s beslut. I sammanhanget kan noteras bl.a. att processen inför ARN har ett annat syfte och bygger på ett annat underlag än ärendet inför disciplinnämnden.

Det är genom företagets anmälan och det underlag som finns i ärendet utrett att licenshavaren i rådgivningsdokumentationen har använt korta och relativt intetsägande motiveringar till stöd för att ge rekommendationerna om hävstångscertifikat till kunderna. Motiveringarna framstår i här relevanta delar som mer eller mindre standardiserade. (Det gäller även med beaktande av att motiveringen i dessa delar måste läsas mot bakgrund av den samlade dokumentationen, där bl.a. syftet med investeringen och kundens önskemål anges på ett något mer utvecklat sätt.) Det framgår av underlaget att liknande brister i motiveringarna förekommit också vid tidigare tillfällen.

Dokumentationen syftar bl.a. till att det i efterhand ska vara möjligt både att klarlägga vad som förevarit vid rådgivningstillfället och att bedöma rådgivningen, och detta är av alldeles särskild betydelse när det gäller mycket riskfyllda placeringar av det slag som här är fråga om. I de anmälda fallen har rådgivningen riktat sig mot äldre personer. Beträffande äldre personer finns en generell riktlinje om att investering i bl.a. hävstångscertifikat får rekommenderas endast undantagsvis och om att, om så undantagsvis sker, detta ska motiveras särskilt.

Licenshavaren har genom att på ett otillräckligt sätt motivera sina rekommendationer brutit mot företagets regelverk, vilket har stöd bl.a. i lag.

Det finns emellertid – bl.a. mot bakgrund av licenshavarens egna beskrivningar av hur licenshavaren gått till väga vid rådgivningen, vilket licenshavaren också utvecklat muntligen inför nämnden, och det förhållandet att båda kunderna tidigare investerat i hävstångscertifikat – inte tillräckligt underlag för att dra slutsatsen att licenshavaren uppvisat brist på omsorg eller annars agerat felaktigt vid själva rådgivningen.

Påföljden kan mot denna bakgrund – även om disciplinnämnden ser allvarligt på de överträdelse som konstaterats föreligga – stanna vid en varning.

På disciplinnämndens vägnar

Petter Asp

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Petter Asp, bolagsjuristen Mats Beckman, f.d. direktören Kajsa Lindståhl, konsulten Kerstin Lindvall-Duffy och f.d. chefsjuristen Jan Persson.